

5.2.4 Onderwijs

Aanspreekpunt bestuurlijk
Betrokken domein(en)
Aanspreekpunt Ambtelijk

Wethouder Bruggink
Sociaal
Willemijn Groot

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2023?

Wij zien twee belangrijke ontwikkelingen, de 'Gelijke kansen agenda' en het Integraal huisvestingsplan.

Gelijke kansen agenda

De gemeente Hengelo heeft in 2020 een 'Gelijke kansen agenda' ondertekend en begin 2022 hebben wij deze herzien. Gelijke kansen voor kinderen en jongeren om zich te kunnen ontwikkelen. Het is ook een uitgangspunt in onze Lokale Educatieve Agenda. Het gaat erom dat de talenten van alle kinderen en jongeren worden benut en dat de randvoorwaarden om zich te kunnen ontwikkelen voor ieder kind gelijk zijn. Wij gaan deze agenda in 2023 verder vorm geven en dat doen wij samen met onderwijsinstellingen, ouders, kinderen/ jongeren en maatschappelijke organisaties. Voor het vormgeven van een rijke schooldag is recent een subsidie toegekend door het ministerie van OCW. De inzet op gelijke kansen beperkt zich niet tot school. Daarom zien wij een relatie met onze integrale gebiedsgerichte gezondheidspreventie en met 'Kansrijke start', zie programma 7.

Integraal Huisvestingsplan

Wij werken samen met de schoolbesturen aan de ontwikkeling van een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de huisvesting van het primair (speciaal) - en het voortgezet (speciaal) onderwijs en het wordt voor gemeenten een wettelijke verplichting om een breed IHP op te stellen.

Het IHP zet uiteen hoe de gemeente samen met de schoolbesturen de komende jaren - lange termijn 2040 - integraal en planmatig investeert in de huisvesting van het onderwijs, rekening houdend met de bevolkingsontwikkelingen in (de wijken van) Hengelo. Het IHP maakt de benodigde investeringen op de lange termijn inzichtelijk en resulteert in een uitvoeringsplan voor de komende vier jaar.

Relevante beleidsnota's

- Twentse Visie op Vervoer (2015)
- Integraal huisvestingsplan 2018
- Preventievisie: 'Een nieuwe focus op preventie in het Sociaal Domein' (2019)
- Actieplan Preventie Jeugd (2020)
- Twentse Belofte (2020)
- Kwaliteitskader Hengelose Voorschool (2021)
- Beleidsprogramma Sociaal 2021 - 2025 (2021)

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Wat willen we bereiken?

4.1 Kinderen en jongeren in Hengelo krijgen ook door kwalitatief goed onderwijs gelijke kansen in de maatschappij

4.1.1 Minder kinderen en jongeren in Hengelo hebben een onderwijsachterstand

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting: ¹			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Percentage leerlingen van 2,5 tot 13 jaar in Hengelo met het hoogste risico op onderwijsachterstanden (%) ²	15%(2019)		15%	15%	15%	15%	15%
Percentage peuters uit de doelgroep dat gebruik maakt van voorschoolse educatie (=bereik) (%) ³			80% ⁴	80%	80%	80%	80%

1 Door de Corona-pandemie kunnen wij ons voorstellen dat deze percentages in 2022 en vanaf 2023 respectievelijk hoger (risico op onderwijsachterstanden) en lager (gebruik voorschoolse educatie) uitvalt. Wij proberen dit met inzet vanuit het Nationaal Programma Onderwijs te voorkomen. Vooralsnog passen wij de streefwaarden daarom niet aan.

2 Het hoogste risico op onderwijsachterstanden wordt bepaald op basis van het opleidingsniveau van zowel de moeder als de vader, het land van herkomst van de ouders, of ouders in de schuldsanering zitten, de verblijfsduur van de moeder in Nederland en het gemiddelde opleidingsniveau van moeders van leerlingen op school.

3 De doelgroep zijn peuters met risico op onderwijsachterstand volgens definitie van de gemeente

4 Deze beleidsindicator komt uit een nieuwe monitor.

4.1.2 Meer jongeren behalen een startkwalificatie

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Percentage jongeren (16 t/m 22 jaar) dat de school verlaat voordat een startkwalificatie is behaald (%) ¹	10,7%(2018/2019) 10,4% (2019/2020)	n.v.t.	10,40%	10,40% ²	10,40%	10,40%	10,40%

1 Startkwalificatie: Een leerling beschikt over een startkwalificatie met een havo- of vwo-diploma of met een mbo-2 diploma. Een vmbo-diploma of een mbo-1 diploma volstaat niet als startkwalificatie. Een in Nederland gangbare leeftijdsgrens is 23 jaar bij schoolverlaten. Dat wil zeggen dat personen die bij schoolverlaten 23 jaar of ouder zijn en niet beschikken over een startkwalificatie niet tot de voortijdig schoolverlaters worden gerekend.

2 Door de Corona-pandemie kunnen wij ons voorstellen dat het aantal jongeren, dat de school verlaat voordat een startkwalificatie is behaald, in 2022 en vanaf 2023 hoger uitvalt. Wij proberen dit met inzet vanuit het Nationaal Programma Onderwijs te voorkomen. Vooralsnog passen wij de streefwaarden daarom niet aan.

4.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden optimaal gebruikt

4.2.1 Schoolgebouwen passen beter bij de leerlingenaantallen

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bezettingsgraad (%): benodigde aantal m2 gebaseerd op leerlingaantallen op basis van de verordening/beschikbare aantal m2 schoolgebouw ¹	73% (2020)	n.v.t.	75%	75%	75%	75%	75%

1 Het Integraal huisvestingsplan in wording leidt mogelijk tot aanpassing van de streefwaarden van deze indicator.

4.2.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden multifunctioneler gebruikt, zoals voor kinderopvang (integrale kindcentra)

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Percentage schoolgebouwen voor het basisonderwijs in Hengelo dat een integraal kindcentrum bevat (%) ¹	34% (2021)	n.v.t.	34%	34%	34%	34%	34%

1 Het Integraal huisvestingsplan in wording leidt mogelijk tot aanpassing van de streefwaarden van deze indicator.

Wat gaan we daarvoor anders doen in 2023?

4.1 Kinderen en jongeren in Hengelo krijgen ook door kwalitatief goed onderwijs gelijke kansen in de maatschappij

4.1.1 Minder kinderen en jongeren in Hengelo hebben een onderwijsachterstand

- De schoolzorgondersteuners gaan deel uitmaken van het preventieteam jeugd samen met de praktijkondersteuners huisartsen en sociaal activeringsmakelaar. De werkwijze ontwikkelen wij verder door.
- Samen met het onderwijs geven wij verder invulling aan de maatregelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs en sturen we zo nodig bij. In schooljaar 2022/2023 willen wij daarbij specifiek inzetten op (positieve) gezondheid en een veilig schoolklimaat.
- Wij werken aan gelijke kansen door samen met het onderwijs en andere maatschappelijke partners een plan van aanpak voor de rijke schooldag te ontwikkelen. Dat wil zeggen naast het reguliere curriculum aanbieden van extra activiteiten zoals sport, cultuur of huiswerkbegeleiding. Hiervoor is inmiddels een subsidie toegekend.
- Wij voeren samen met Almelo, Enschede en de kinderopvang- en onderwijspartners een lobby richting Rijk voor één programma en één budget op het thema gelijke kansen.
- De pilot zorgintensieve scholen (Jeugdhulpteams op school) zetten wij voort en ontwikkelen wij verder, samen met het onderwijs, met het transformatieplan als stip op de horizon. Dat wil zeggen dat wij insteken op een stevige sociale basis en basisondersteuning in de wijk, waar het onderwijs een natuurlijke plek en verbinding heeft. Met het verder ontwikkelen van de Jeugdhulpteams doen wij ervaring op en zorgen wij voor een stevige verbinding met de basisondersteuning - lees de op te zetten wijkteams - in de wijk (en stedelijk).
- Wij continueren de passende Buitenschoolse opvang voor schoolgaande kinderen tot 13 jaar (BSO+), als onderdeel van de basisondersteuning. Wij zetten het als doordeweeks alternatief in voor groepsbegeleiding vanuit de huidige OB1 (ondersteuningsbehoefte 1). De BSO+ heeft namelijk een doordeweeks aanbod voor jeugdigen uit het primair onderwijs. In de weekenden zijn er nog onvoldoende mogelijkheden voor deze jeugdigen binnen de sociale basis. Hierop zullen wij moeten acteren en ontwikkelen met onze partners.

4.1.2 Meer jongeren behalen een startkwalificatie

- Het Nationaal Programma Onderwijs is er voor herstel en wegwerken van achterstanden (cognitief, executief, sociaal emotioneel) bij leerlingen tijdens en na Corona. Onze inzet vanuit het NPO draagt hieraan bij en is aanvullend en ondersteunend aan hetgeen het onderwijs doet.

4.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden optimaal gebruikt

4.2.1 De schoolgebouwen passen beter bij de leerlingenaantallen

- Het bestaande Integraal huisvestingsplan onderwijs wordt geupdated en wordt ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

4.2.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden multifunctioneler gebruikt, zoals voor kinderopvang (integrale kindcentra)

- Het Integraal Huisvestingsprogramma (verder IHP) voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs zet uiteen hoe de gemeente samen met de schoolbesturen de komende jaren integraal en planmatig investeert in de huisvesting van het onderwijs. In het najaar van 2022 wordt de raad in een beeldvormende politieke markt meegenomen in de contouren van de scenario's en benodigde investeringen van de verschillende scenario's. Met input van de raad ten aanzien van de scenario's wordt er met de onderwijspartners verder gewerkt aan het IHP om vervolgens richting de Zomernota 2023-2027 te komen tot een definitief uitvoeringsprogramma.

Wat blijven we doen?

- Wij voeren de wettelijke taken uit rond het openbaar onderwijs, zowel bestuurlijk als financieel. Hiervoor sturen de stichtingen jaarlijks hun begroting en jaarrekening ter kennisname naar de gemeenteraad. Daarnaast wordt er tweejaarlijks een bijeenkomst georganiseerd tussen de directeur-bestuurder en raad van toezicht van beide stichtingen met de gemeenteraad.
- Wij blijven ons inzetten om onderwijsachterstanden te voorkomen en te bestrijden in de voorschoolse periode en het primair onderwijs. Wij doen dit door in te zetten op voldoende en kwalitatief goede plekken voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en zorgen voor een goed bereik van de voorschool.
- Wij bieden leerlingen in de basisschoolleeftijd op maat (taal)ondersteuning.
- Voortzetten van de Integrale Kindcentra, want die zijn belangrijk om de doorgaande lijn van voorschool naar vroegschool te stimuleren.
- Met het Expertisecentrum Jonge kind zorgen voor de kwaliteit van de voor- en vroegschool en de ondersteuning voor jongere kinderen.
- In samenwerking met het onderwijs (PO, VO en SO/VSO) en het Expertisecentrum Jonge Kind ontwikkelen wij de zorgstructuur in het onderwijs door.
- Wij blijven ons inzetten op het bestrijden en voorkomen van verzuim bij jongeren. Samen met het onderwijs, zorg en arbeid geven wij uitvoering aan de Nieuwe Twentse Belofte (regionaal programma met maatregelen ter voorkoming en bestrijding van voortijdig schoolverlaten van jongeren tussen de 12 en 23 jaar). Daarnaast gaan de leerplichtambtenaren in gesprek met jongeren die verzuimen en proberen hen terug te leiden naar school en voeren zij preventief gesprekken ter voorkoming van verzuim. Het behalen van een startkwalificatie is van groot belang. Samen met het onderwijs zetten wij in op het voorkomen dat jongeren de school verlaten en het begeleiden van jongeren terug naar school of naar werk. Jongeren zonder startkwalificatie die een kwetsbare overstap maken van school naar school of van school naar werk blijven wij volgen tot hun 27e levensjaar om vroegtijdig een effectieve samenhangende aanpak in te kunnen zetten en daarmee dure zware zorg te voorkomen en/of vervangen.
- Het ROC en de gemeente Hengelo geven samen uitvoering aan het profiel voor het ROC Hengelo.
- Integrale vervoersondersteuning staat voorop, zo ook binnen het leerlingenvervoer. Met daarbij de mogelijkheid van het college om in overleg met de ouders, de leerling en de school een persoonlijk vervoersonwikkelingsplan op te stellen. Daarin wordt de weg naar zelfstandig reizen naar school en de mogelijkheden van de leerling beschreven.
- Wij zetten ons in voor de ontwikkeling van volwassenen door het coördineren en organiseren van activiteiten om taal- en rekenvaardigheden voor volwassenen te bevorderen.
- Wij blijven inzetten op alfabetisering en het tegengaan van laaggeletterdheid onder verschillende doelgroepen. Wij benutten onze infrastructuur waarin wij samenwerken met partners om laaggeletterdheid te traceren en vervolgens te verhelpen.
- Wij werken, in samenspraak met het onderwijsveld, aan een evenwichtige spreiding van optimaal benutte schoolgebouwen in de stad.
- Wij stellen samen met schoolbesturen een programma onderwijshuisvesting op over nieuwbouw en aanpassing van gebouwen voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs.

- Om bewegingsonderwijs de ondersteunen stellen wij voldoende en functionele gymnastieklokalen ten behoeve van het onderwijs beschikbaar.

Wat mag het kosten?

Taakveld	Saldo rekening 2021	Saldo begroting 2022	Lasten begroting 2023	Baten begroting 2023	Saldo begroting 2023	Verschil 2023 - 2022
4.1 Openbaar basisonderwijs	-8	-0	-	2	2	2
4.2 Onderwijshuisvesting	-6.122	-5.802	5.915	649	-5.267	536
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.236	-2.500	5.096	2.482	-2.613	-114
Totaal 4 Onderwijs	-7.365	-8.302	11.011	3.133	-7.878	423

Taakveld	Saldo begroting 2023	Saldo begroting 2024	Saldo begroting 2025	Saldo begroting 2026
4.1 Openbaar basisonderwijs	2	2	2	2
4.2 Onderwijshuisvesting	-5.267	-5.286	-5.216	-5.339
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.613	-2.618	-2.618	-2.618
Totaal 4 Onderwijs	-7.878	-7.902	-7.832	-7.956

Financiële toelichting

4.1 Openbaar basisonderwijs (€ 2.000 voordeel)

Dit taakveld laat geen significante afwijkingen zien.

4.2 Onderwijshuisvesting (€ 536.000 voordeel)

Het voordeel op dit taakveld is voornamelijk te verklaren door aflopende afspraken of incidenteel nieuw beleid uit de voorgaande jaren :

- In 2022 is het nieuwe pand SVO Attendiz in gebruik genomen en dit leidt in 2023 tot een toename in de kapitaallasten van € 115.000.
- Ten behoeve van de ingebruikname van het hoofdgebouw van een nieuwe VO school in Hengelo (SVPO Hengelo) zijn er incidentele middelen beschikbaar gesteld. Dit leidt tot een voordeel van € 298.000 in 2023.
- Vanaf 2023 loopt de afspraak met de gemeente Enschede inzake de bekostiging van het speciaal onderwijs af. Dit leidt tot een voordeel van € 310.000 in 2023 t.o.v. 2022.

Het resterend verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie, rentelasten en toerekening van uren.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken (€ 114.000 nadeel)

Het verschil bestaat uit de volgende mutaties:

- Als effecturering van het laatste deel van interventie maatregel 5.1.2. Inzet nieuwe middelen Onderwijs Achterstanden Beleid is vanaf 2023 en verder sprake van lagere uitgaven ad. € 89.000 binnen onderwijsbeleid. Dit was reeds meerjarig verwerkt vanaf 2020.
- Het Rijk heeft de budgetten 2022 voor Onderwijsbeleid en leerlingzaken herzien. Dit leidt in 2023 tot een incidenteel voordeel van € 95.000. (Zie ook Zomerbrief 22-ZB-4.3)
- Tevens is in 2022 € 100.000 ingezet ter invulling van interventie maatregel (22-ZB-4.3) naar programma 6 sociaal domein.

Het resterend nadelige verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door rentelasten, toerekening van uren en door prijsindexatie met name voor de diverse subsidies die via dit taakveld verstrekt worden.

5.2.5 Sport, cultuur en recreatie

Aanspreekpunt bestuurlijk
Betrokken domein(en)
Aanspreekpunt Ambtelijk

Wethouder Bruggink/Wethouder Gerrits/Wethouder Luttikholt
Sociaal/Fysiek/Bedrijfsvoering
Willemijn Groot/Katja Boerrigter/Gijs Tiebot

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2023?

Sportbeleid en sportaccommodatie

Op 16 mei 2022 is door de Minister van Langdurige Zorg en Sport een stand van zakenbrief aangeleverd aan de Voorzitter van de Tweede Kamer omtrent het onderzoek naar een Sportwet. Momenteel zit het onderzoek in fase 3 en die loopt tot en met oktober 2022. Fase 3 is een verdieping op de totale aansturing (governance). Met de sportwet wordt sport de beoogde toegankelijke publieke voorziening waarvan veel meer mensen gebruik kunnen maken dan nu het geval is; de sociale basis zoals wij dat in ons transformatieplan hebben benoemd. Het sportstelsel regelt het wettelijke kader voor topsport, breedtesport en bewegen en geeft een impuls aan de beschikbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit ervan. Voor de gemeente betekent dit dat de taakstelling van de gemeente ten aanzien van sportaanbieders door de wettelijke verankering mogelijk kan veranderen.

Naar verwachting zal de Europese Commissie voorstellen dat er, na een overgangstermijn, een verbod komt op de levering en toepassing van opzettelijk toegevoegde microplastics, waaronder infill in kunstgrasvelden. De verwachting is dat er per 2029 geen synthetische infill zoals rubbergranulaat meer verkrijgbaar is om de verspreiding van microplastics in het milieu tegen te gaan. Het kabinet heeft per kamerbrief laten weten achter dit verbod te staan en aangegeven dat het kunstgrasveld van 2030 geen infill bevat en een minimale milieubelasting heeft. Er wordt nagedacht over een specifieke uitkering voor gemeenten om aanvullende lasten voor milieuvriendelijkere kunstgrasrenovaties te compenseren.

De intentieverklaring voor huisvesting van de gezamenlijke voetbal academie met FC Twente en Heracles Almelo is met één jaar verlengd. De streefdatum voor de huisvesting van de voetbal academie is verplaatst naar 01 juli 2024. In 2023 wordt er een vervolgonderzoek uitgevoerd naar de exploitatie haalbaarheid en naar mogelijke aanpassingen op de te gebruiken sportvelden en het sportcomplex.

Cultuurbeleid

Uitvoering Cultuurnota 2021-2024: Wij gaan in 2023 verder met de uitvoering van de Cultuurnota 2021-2024, en dragen daarmee bij aan de sociale basis van ons sociaal domein. Wij lichten hier een aantal bijzonderheden uit.

Cultuurregio Twente: De 14 Twentse gemeenten hebben in 2019 gezamenlijk ingestemd met het Cultuurprofiel van de regio Twente voor de periode 2021-2024. Het Cultuurprofiel Ruimte voor verbeelding is een gemeenschappelijke visie op kunst, erfgoed en media in Twente. Behalve de 14 gemeenten zijn ook Provincie Overijssel en het ministerie van OCW partners in de cultuurregio. Er komt een Uitwerkingsprogramma 2022-2024 dat concrete handvatten geeft om de vertaling te maken van de thema's naar uitvoering in een veld dat continu in beweging is. Dit zal vanaf 2023 geëffectueerd worden.

Atelierbeleid Beeldende Kunst: Hengelo wil een aantrekkelijke stad zijn voor beeldende kunst en het vestigingsklimaat voor kunstenaars verbeteren. Een belangrijk middel daarvoor is het nog vast te stellen atelierbeleid waarin niet alleen aandacht is voor de bestaande ateliers, maar ook voor nieuwe vormen zoals broedplaatsen. We verwachten deze beleidsnota in de eerste helft van 2023 aan u te kunnen aanbieden.